

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Tiché a soudců JUDr. Martiny Vršanské a JUDr. Petra Vojtky v právní věci žalobkyně: **M. B.**, zastoupená JUDr. Jindřichem Rajchlem, advokátem se sídlem Povltavská 829/36, 171 00 Praha 7, proti žalované: **Seznam Zprávy, a.s.**, IČO 13974475, se sídlem Radlická 3294/10, 150 00 Praha 5, zastoupená JUDr. Arthurem Ostrým, advokátem se sídlem Arbesovo náměstí 257/7, 150 00 Praha 5, o ochranu osobnosti, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 10 C 132/2024, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 7. 2024, č. j. 10 C 132/2024-34, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2024, č. j. 68 Co 255/2024-62, takto:

I. Řízení o „dovolání“ žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 4. 7. 2024, č. j. 10 C 132/2024-34, **se zastavuje.**

II. Dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2024, č. j. 68 Co 255/2024-62, **se odmítá.**

III. Žalobkyně **je povinna** zaplatit žalované náhradu nákladů dovolacího řízení 450 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 4. 7. 2024, č. j.

10 C 132/2024-34, zamítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhala po žalované odstranění jména příjmení a podobizny žalobkyně z článku publikovaného na URL adrese: XY (výrok I), zamítl dále žalobu, jíž se žalobkyně domáhala po žalované zveřejnit na svůj náklad a po dobu 30 bezprostředně následujících dnů nechat zveřejněn text následujícího znění: „Redakce webu Seznamzpravy.cz se tímto veřejně omlouvá paní M. B. za zveřejnění jejích osobních údajů v článku „XY“. Zveřejnění osobních údajů jmenované bylo v rozporu se zákonem a redakce se za tuto chybu omlouvá.“, a to typem písma Times New Roman, velikostí písma 16b, tučně, v černé barvě (výrok II), zamítl rovněž žalobu na zaplacení finančního zadostiučinění ve výši 1 000 000 Kč (výrok III) a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení (výrok IV). Vyšel ze zjištění, že 5. 4. 2022 žalobkyně, v té době učitelka na II. stupni XY, žákům osmé třídy v hodině českého jazyka sdělovala informace týkající se situace na Ukrajině, např. že se v Kyjevě nic neděje, o zabíjení Rusů v oblasti Doněcka a Luhanska, obsahu tzv. Minské dohody a o vlivu miliardáře S. na ČT1. Žáci výroky žalobkyně tajně nahráli a následně ukázali rodičům i

vedení školy. Na tuto situaci reagovala dne 15. 4. 2022 žalovaná uveřejněním článku (jeho součástí je i reportáž) na webu Seznamzpravy.cz s názvem „XY“ (dále jen „Článek“), v němž uveřejnila plné jméno, podobiznu i údaj o místě zaměstnání žalobkyně a zvukový záznam nahraný dětmi. V Článku bylo mimo jiné uvedeno: *„Hodinu slohu v 8. třídě na pražské XY využila minulý týden učitelka M. B. k výkladu na téma válka na Ukrajině. Dětem ovšem místo pravdivých faktů předkládala lži šířené ruskou propagandou. Když děti pochopily, že to, co jim učitelka vykládá, je v rozporu s realitou, začaly hodinu nahrávat ... „Mně včera zrovna, já jsem to tedy smazala, shodou okolností došel obrázek současného Kyjeva. Jako nic se tam neděje,“ řikala češtinářka M. B. osmákům při hodině. Jakmile začali argumentovat, že viděli ve zprávách, že Kyjev hoří, zeptala se jich, zda myslí zprávy České televize a pak jim začala vysvětlovat, že si informace musejí hledat ve více zdrojích. „ČT 1 patří do skupiny médií, které jsou vázány na miliardáře S. A o tom víme přesně, komu ten je poplatný,“ reagovala B. Žádost žalované o rozhovor žalobkyně odmítla, následně se písemně vyjádřila. V Článku žalovaná z tohoto vyjádření uvedla: „V hodině jsme se zabývali dnes tolik diskutovanou tematikou rusko-ukrajinské války a stručnými přehlednými dějinami obou států. Pracovala jsem pouze s ověřenými a historicky zdokumentovanými fakty.“ K výroky žalobkyně se v Článku kriticky vyjadřovali odborníci zabývající se dezinformacemi. Rozebírali jednotlivé výroky žalobkyně a vysvětlovali, z jakých důvodů se jedná o dezinformaci. Článek obsahoval i stanovisko ředitelky školy, která se po vyslechnutí nahrávky, kterou pořídili žáci, rozhodla zamezit žalobkyni další přístup k žákům. Dne 2. 5. 2022 byla žalobkyni doručena výpověď z pracovního poměru pro její výroky sdělené žákům v hodině českého jazyka dne 5. 4. 2022 ohledně situace na Ukrajině – o zabíjení Rusů v oblasti Doněcka a Luhanska, obsahu tzv. Minské dohody, že se v Kyjevě nic neděje a o vlivu miliardáře S. na ČT1. Pracovníprávní spor se školou žalobkyně prohrála, v trestním řízení odsouzena nebyla, neboť její jednání nedosáhlo takové úrovně, aby ho šlo potrestat prostředky trestního práva; o těchto soudních řízeních žalovaná veřejnost rovněž informovala. Právně soud věc posoudil podle § 81 a násl., § 2956, § 2971 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, (dále jen „o. z.“) a § 17 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva dovodil, že vhodné vzdělávání žáků je jednou z priorit společnosti, proto je třeba na žalobkyni (tehdy učitelku II. stupně) v projednávané věci nahlížet jako na osobu veřejného zájmu, která musí akceptovat větší míru kritiky. To vše za situace, kdy se vyjadřovala k věci veřejného zájmu, kterou je probíhající válečný konflikt na Ukrajině. Uveřejnění Článku tak nebylo bezúčelné ani vůči žalobkyni šikanózní, jelikož se jedná o věc veřejného zájmu, o které by žáci měli dostat pravdivé a ověřené informace, které však od žalobkyně neobdrželi. Je v něm pracováno se specifikovanými výroky žalobkyně, na které bylo reagováno. Zveřejnění osobních údajů žalobkyně i zvukové nahrávky je kryto zpravodajskou licenci, a stalo se tak zcela přiměřeným a obvyklým způsobem. Soud uzavřel, že uveřejněním jména, příjmení, podobizny a místa zaměstnání žalobkyně ani publikací zvukové nahrávky z hodiny českého jazyka nebylo do osobnostních práv žalobkyně neoprávněně zasazeno a žalobu v celém rozsahu zamítl.*

2. K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 17. 11. 2024, č. j. 68 Co 255/2024-62, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalobkyni zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se i s jeho právním posouzením věci. Uzavřel, že Článek referuje jednoznačně o věci veřejného zájmu a veřejného působení žalobkyně, když popisuje, jaké hrubé dezinformace nebo přímo lži podávala žalobkyně jako učitelka základní školy žákům v průběhu výuky o záležitostech zásadního významu (válka na Ukrajině a zpravodajství České televize o ní). S

odkazem na judikaturu dovolacího soudu zdůraznil, že pedagogové, pokud jde o obsah výuky, nepůsobí jako soukromé osoby, a musí tak strpět zájem veřejnosti o informace týkající se výuky dětí. V článku nejsou žádné informace ze soukromého života žalobkyně. Žalovaná informovala o věci veřejného zájmu, proto má právo na poskytování informací, a svědčí jí tak zákonná licence podle § 89 o. z., a to i ke zveřejnění podobizen žalobkyně, které nejsou ponižující, zesměšňující či jinak nepřiměřené obsahu Článku. Celý Článek se týkal veřejného působení žalobkyně, včetně jejího vyjádření, proto použití její neutrální podobizny je přiměřeným použitím pro zpravodajství a v souladu s oprávněnými zájmy žalobkyně (§ 90 o. z.). Totéž platí i pro sdělení jména a příjmení žalobkyně, které nebylo nijak zkomoleno, samo zveřejnění neodporuje žádné normě ani pravidlům pro zpravodajství dovozených praxí. Domnívá-li se žalobkyně, že právě zveřejnění jména ji poškodilo, dodává odvolací soud, že příčinou poškození žalobkyně bylo její působení při výuce. Zvukový záznam byl pořízen žáky při výuce oprávněně (§ 88 odst. 1 o. z.) k ochraně jejich právem chráněných zájmů, tedy aby jejich výuka byla řádná, prostá dezinformací, zvláště o záležitostech světového významu. Vzhledem k tomu, že šlo o věc veřejného zájmu i zájmu veřejnosti být o ní informována, svědčila žákům pro pořízení záznamu hlasu žalobkyně i zpravodajská licence (§ 89 o. z.), neboť i oni sami mohli veřejnost informovat, např. prostřednictvím sociálních sítí anebo prostřednictvím sdělovacích prostředků, jako je zpravodajský server provozovaný žalovanou.

3. Rozhodnutí soudů obou stupňů napadla žalobkyně dovoláním s tím, že namítá odklon od ustálené judikatury (odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2563/2009 a nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 367/03 a II. ÚS 1774/14). Dovolacím důvodem je nesprávné právní posouzení věci, které spatřuje v řešení následujících otázek. 1) Zda je učitelka základní školy osobou veřejného zájmu, a proto je povinna snést vyšší míru kritiky. Domnívá se, že soudy nesprávně vyložily rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2563/2009, neboť lze-li určitou věc charakterizovat jako věc veřejného zájmu, neznamená to, že osoby, jichž se to týká, lze automaticky podřadit pod osoby, jež jsou povinny snést vyšší míru kritiky. Ačkoliv je pedagogická profese ze své podstaty veřejná, nelze vůči ní uplatňovat zpřísněná kritéria týkající se vyšší míry kritiky. V konkrétním případě je pak veřejné působení limitováno jen na osoby, jež s pedagožkou přišly do styku, mezi ty však žalovaná ani široká veřejnost nepatří (nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 367/03). Veřejnost má právo zajímat se o tuto věc, tím však není založeno právo na zveřejnění jména a příjmení žalobkyně a v tom spatřuje nepochopení testu proporcionality ze strany soudů. 2) Dovolatelka vytýká soudu, že neprovedl test proporcionality. Zpravodajská licence není absolutní, její limity stanoví § 90 o. z. Proto měl soud posoudit, zda nakládání s údaji osobnostní povahy bylo ze strany žalované přiměřené výkonu zpravodajské licence v míře nezbytně nutné pro naplnění účelu této výjimky. Domnívá se, že je třeba zkoumat zejména, zda by neuvedení jejího plného jména a podobizny snížilo zpravodajskou hodnotu Článku, což soudy neučinily. Je totiž zcela zřejmé, že zveřejnění jejích osobních údajů nebylo vedeno snahou o zvýšení zpravodajské hodnoty publikovaného článku, nýbrž úmyslem vyvolat vlnu negativních reakcí vůči její osobě, k čemuž došlo. Ona i členové její rodiny obdrželi stovky vulgárních a výhrůžných zpráv, které u ní vyvolaly důvodnou obavu o život a zdraví a způsobily jí i rodinným příslušníkům těžkou psychickou zátěž. Poukázala rovněž na to, že pokud by média měla možnost uveřejnit osobní údaje osob, které mají odlišné názory od většinové společnosti, znamenalo by to zásadní zásah do osobnostních práv i bagatelizaci testu proporcionality. 3) Dovolatelka dále namítá, že v otázce zveřejnění zvukové nahrávky odvolací soud smísil dva různé instituty, a to oprávněnost pořízení nahrávky a oprávněnost jejího zveřejnění. Dle jejího názoru je možné považovat pořízení nahrávky za zákonné, to však již neplatí o jejím zveřejnění v

médiích. Pro zveřejnění obecně platí přísnější pravidla, a proto je nelze odůvodnit pouze zpravodajskou licenci (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 459/2007 a Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1774/14). Soudy zásadně pochybily, když zveřejnění nahrávky podřadily pod rozsah zákonné licence podle § 89 o. z., neboť v takovém případě by bylo fakticky možné bez souhlasu zveřejnit jakoukoliv nahrávku s pouhým odkazem na věc veřejného zájmu. Audiozáznam byl rovněž v rozporu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 účelově sestříhán, aby byla žalobkyně veřejnosti vykreslena v co nejnepříznivějším světle. Nesprávnost dovolatelka spatřuje i v tom, že odvolací soud neprovedl dokazování ohledně jejich tvrzení, že se v Kyjevě nic neděje, a že je Česká televize napojena na miliardáře G. S., které následně označil za hrubé dezinformace. Tato tvrzení dle ní nelze považovat za notoriety jen na základě převládajícího názoru společnosti a bez dalšího dokazování je označit za nepravdivé, přičemž argumentuje např. protichůdnými informacemi o ovlivňování prezidentských voleb v Rumunsku. Uvedla rovněž, že hmotněprávní otázka týkající se ochrany její osobnosti má být dovolacím soudem vyřešena jinak, než jak byla zhodnocena odvolacím soudem. Navrhla zrušení rozsudků soudů obou stupňů a vrácení věci k novému projednání.

4. Žalovaná ve vyjádření označila oba napadené rozsudky za kvalitně a podrobně odůvodněné. Nevykazují podle ní žádné hmotněprávní ani procesní vady a jsou v souladu s uvedenou judikaturou. Byla to žalobkyně, která dobrovolně a ze své vůle vystoupila před třídou žáků, vyjadřovala se k veřejnému tématu a otevřela tak veřejnou diskusi. O tomto jejím jednání žalovaná informovala v Článku, přičemž poskytla kompletní informace a prostor pro vyjádření všech zúčastněných stran. Ohledně oprávněnosti studentů adekvátně reagovat na chování pedagoga odkázala na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1572/14. Žalobkyně si i ve svých aktuálních projevech za svými výroky stojí, žalovaná tak nezveřejnila nic, s čím by žalobkyně nemohla být spojována. Ve všech případech, kdy se soudy zabývaly tímto jednáním žalobkyně, dovodily jednoznačný celospolečenský přesah. Navrhla proto odmítnutí dovolání.

5. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „o. s. ř.“) a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., se zabýval jeho přípustností.

6. V posuzované věci je dovoláním napadeno výslovně též rozhodnutí soudu prvního stupně, které v dovolacím řízení přezkoumávat nelze (srov. § 236 odst. 1 o. s. ř., podle kterého lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští, a § 201 o. s. ř., podle něhož je opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu prvního stupně odvolání, pokud to zákon nevyklučuje). Jelikož funkční příslušnost Nejvyššího soudu k projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně není dána a nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, který brání tomu, aby dovolací soud mohl pokračovat v řízení o podaném dovolání, Nejvyšší soud dovolací řízení ohledně rozsudku soudu prvního stupně zastavil podle § 243b a § 104 odst. 1 věty první o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 265/2003, uveřejněné pod č. 47/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „Sb. rozh. obč.“).

7. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být

dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

8. Dovolatelka namítá odklon od ustálené judikatury při posouzení tří právních otázek. V případě otázky 1) lze odkázat na ustálenou judikaturu, podle níž obecně platí, že věci veřejnou je (kromě veškeré agendy státních institucí a činnosti osob působících ve veřejném životě) v zásadě vše, co na sebe upoutává veřejnou pozornost. Tyto veřejné záležitosti, resp. veřejná činnost jednotlivých osob, mohou být veřejně posuzovány (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2563/2009, popř. nálezn Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 453/03). Tzv. osobou veřejného zájmu je proto v zásadě každý, kdo hraje roli ve veřejném životě, včetně osob veřejného zájmu na základě svého chování, např. pokud taková osoba na sebe nejprve upozorní nějakým kontroverzním činem a posléze se k dané věci vyjadřuje do médií. Osoby dotčené debatou o věcech veřejných proto požívají ve vztahu ke kritice jejich činnosti zásadně nižší ochrany než osoby soukromé sféry (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011, uveřejněný pod č. 31/2013 Sb. rozh. obč., či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 30 Cdo 464/2016). U osob veřejného zájmu je veřejnost oprávněna mít k dispozici informace, na základě nichž by mohla posoudit jak odbornou, tak morální způsobilost těchto osob konkrétní činnost (funkci) zastávat a náležitě obstarávat věci veřejné. Prezentace těchto informací a případná kritika však musí souviset s veřejnou činností, kterou daná osoba vykonává (nálezn Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5021/2008, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 30 Cdo 464/2016, nebo ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1174/2007, uveřejněné pod č. 29/2009 Sb. rozh. obč.).

9. Odvolací soud pak přílehavě poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle něhož je povolání pedagoga spojeno s jeho veřejným působením, byť – např. oproti politikům – do značné míry limitovaným. Na tyto pracovníky jsou kladeny též zvýšené odborné i morální nároky, takže v tomto smyslu podléhají kontrole veřejnosti, a to zejména té, která se s jejich prací setkává (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2563/2009). Předmětem Článku byla kritika obsahu informací, které žalobkyně v hodině českého jazyka dětem podávala. To, jak pedagog vede výuku, podléhá kontrole veřejnosti, zejména pokud informuje o věci veřejného zájmu. Proto ve vztahu ke kritice veřejného působení požívá žalobkyně jako pedagog nižší ochrany ve vztahu k přípustnosti uveřejnění informací o svém profesním působení a jeho hodnocení. Předmětem Článku byla právě činnost žalobkyně v jejím zaměstnání a způsob výuky žáků II. stupně základní školy, nikoli její soukromé a rodinné vztahy. Pokud tedy odvolací soud dovodil, že je nutné na žalobkyni pohlížet jako na osobu veřejného zájmu, jež může být veřejně posuzována, nelze tomuto závěru nic vytknout a je zcela v souladu s dosavadní rozhodovací praxí Nejvyššího i Ústavního soudu.

10. Dovolatelka dále namítala, že žalovaný zasáhl do jejího osobnostního práva zveřejněním celého jejího jména, pracoviště, podobizny a zvukového záznamu zachycujícího její výuku. Judikatura je ustálena v závěru, že souhlas zachycené osoby se nevyžaduje při využití záznamu k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob (tzv. licence výkonu a ochrany práv podle § 88 odst. 1 o. z.), nebo na základě zákona k úřednímu účelu a v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu (úřední licence a licence veřejných záležitostí podle § 88 odst. 2 o. z.) a konečně přiměřeným způsobem též k vědeckému, nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní a obdobné zpravodajství (licence vědecká, umělecká a zpravodajská podle § 89 o. z.), jestliže těmto privilegovaným účelům vyhovuje i svým ztvárněním. Užití samo o sobě přípustné však přesto může vyústit v závažný

zásah do osobnostní sféry, například vzhledem k souvislostem, za nichž k němu došlo, popřípadě do nichž bylo situováno, nebo vzhledem ke komentáři, který k němu byl připojen (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. 30 Cdo 42/2011). I při využití obrazových či zvukových záznamů na základě zákonné licence (§ 88 a § 89 o. z.) musí být splněny dvě podmínky: použití záznamu musí být přiměřené svému účelu a nesmí být v rozporu s osobnostními zájmy dotčené osoby, jinak se stává neoprávněným zásahem ve smyslu § 82 o. z. (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019, ze dne 19. 4. 2021, sp. zn. 25 Cdo 149/2020, nebo ze dne 11. 2. 2021, sp. zn. 25 Cdo 801/20220, uveřejněný pod č. 79/2021 Sb. rozh. obč.). V posuzované věci byl zvukový záznam výuky pořízen bez svolení žalobkyně, avšak k ochraně právem chráněných zájmů žáků, a tedy v souladu s § 88 odst. 1 o. z. Jméno žalobkyně, podobizna i audiozáznam byl žalovanou použit k informování veřejnosti o tom, jak osoba veřejného zájmu (pedagog) vede výuku žáků, tedy ke zpravodajským účelům. Jméno nebylo nijak zkomoleno, podobizna byla neutrální a audiozáznam nebyl žalovanou využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy žalobkyně (§ 90 o. z.). Byl-li sestříhán (jak tvrdí žalobkyně), nic to nezměnilo na výrocích a tvrzeních, která žalobkyně při výuce žáků uvedla (jak sama připouští a za těmito názory si i v průběhu řízení stojí) a které byly předmětem kritiky. Ani v případě 3) otázky se tedy odvolací soud od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu neodchýlil.

11. S odkazem na náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1774/14 spatřuje dovolatelka odklon od ustálené judikatury v tom, že střet práva na ochranu osobnosti žalobkyně s právem na svobodu projevu odvolací soud nepodrobil testu proporcionality.

12. Platí, že práva podle čl. 10 a čl. 17 Listiny jsou si zásadně rovna (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 10. 12. 1997, sp. zn. II. ÚS 357/96, ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97, ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04). Při střetu základního práva na svobodu projevu a informace s právem na ochranu osobnosti je vždy věcí soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla nedůvodně dána přednost před právem druhým. Je proto třeba, aby na základě konkrétních okolností daného případu zvážily, zda výrok dosahuje takové intenzity, že zasahuje do práva na ochranu osobnosti dané osoby, či je situací přiměřený, tedy zda v daném případě preferovat právo na ochranu cti a dobré pověsti dotčené osoby, nebo upřednostnit právo na svobodu projevu a šíření informací (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2711/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 30 Cdo 464/2016, ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 1914/2018, nebo náleží Ústavního soudu ze dne 25. 6. 1996, sp. zn. IV. ÚS 154/96).

13. Kritéria proporcionality vymezuje Ústavní soud např. v náleží ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2051/14, bod 31 (srov. též usnesení ze dne 11. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 3853/19 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2023, sp. zn. 25 Cdo 3108/2021): 1. povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení, hodnotový soud, hodnotový soud se skutkovým základem či jinak hybridní výrok), 2. obsah výroku (např. zda jde o projev „politický“ či „komerční“), 3. forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní, či dokonce vulgární), 4. postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou, či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou), 5. zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby, 6. chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se posléze ke kritice postavila), 7. kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně 8. kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké

situaci tak učinil). Při posouzení, zda došlo k překročení míry přijatelné kritiky, je třeba přihlídnout ke kontextu a cíli celého textu.

14. I když odvolací soud odůvodnění svého rozhodnutí nestrukturoval výslovně podle jednotlivých bodů vymezených Ústavním soudem, z jeho podrobné argumentace je zřejmé, že tato základní kritéria bral v úvahu, náležitě je zhodnotil, a nepostupoval tak v rozporu s ustálenou judikaturou. V daném případě má tvrzený zásah podobu článku a obrazové reportáže zveřejněného internetovým médiem v rámci zpravodajství, který informuje veřejnost o počínání žalobkyně při výuce žáků, v němž bylo uvedeno její jméno, podobizna i zvukový záznam jejich výroků. Předmětem Článku byla kritika jejich dezinformačních výroků a tvrzení, které dětem při výkonu svého povolání sdělovala. Článek obsahoval jednak skutková tvrzení (např. o průběhu výuky) a rovněž kritický hodnotový soud opírající se o pravdivý skutkový základ prokázaný audiozáznamem a z hlediska hodnocení výroků jako dezinformačních i o vyjádření odborníků. Článek není expresivní ani vulgární, jméno ani podobizna žalobkyně nebyly použity nepřiměřeně (jméno nebylo zkomoleno a podobizna byla neutrální), kritizovaná osoba je jako pedagog osobou veřejného zájmu, která musí snést vyšší míru kritiky, jež se týkala výhradně výkonu povolání žalobkyně. Žalobkyně obsahem svých dezinformačních výroků sdělovaných žákům při výuce kritiku uveřejněnou v Článku vyvolala. Samotní žáci se nad jejími výroky pozastavovali (proto také začali výuku žalobkyně nahrávat). Žalobkyně je přesvědčena o pravdivosti svých výroků a nepovažuje za nevhodné je sdělovat žákům při výuce. Ze strany žalované jí byla dána možnost k článku se vyjádřit, což žalobkyně písemně učinila a žalovaná vyjádření zveřejnila. Cílem Článku, který byl publikován krátce po zahájení války na Ukrajině, nebylo dehonestovat žalobkyni, ale informovat veřejnost a upozornit na to, jak pedagogové (žalobkyně) mohou dezinformacemi o věcech veřejného zájmu negativně ovlivňovat děti, tedy zranitelnou skupinu osob. Všechny tyto okolnosti (kritéria) svědčí v posuzovaném případě ve prospěch práva na svobodu projevu. Dovolací soud připomíná, že úkolem tisku včetně internetových médií je nejen šířit informace, ale i myšlenky týkající se politických záležitostí a ostatních oblastí veřejného zájmu do něž spadá též upozorňování na dezinformace a nepravdy sdělované dětem při výuce. Je proto nutno považovat za legitimní, zveřejní-li tisk kritiku takového veřejného vystupování pedagoga.

15. Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud střet práva na ochranu osobnosti žalobkyně s právem na svobodu projevu posoudil podle všech kritérií proporcionality a neodchýlil se tak od ustálené rozhodovací praxe dovolacího ani Ústavního soudu.

16. Dovolací soud připomíná, že úvahu odvolacího soudu ohledně toho, zda v konkrétním případě převáží zájem na ochraně svobody slova, nebo zájem na ochraně osobnosti, by bylo možno v dovolacím řízení revidovat, jen pokud by byla zcela zjevně nepřiměřená (k výkladu norem s relativně neurčitou hypotézou srov. v obecné rovině rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 244/2015, a ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2544/2020, a ke zpravodajské licenci rozsudek ze dne 15. 10. 2019, sp. zn. 25 Cdo 1778/2019). O nepřiměřenou úvahu se však v této věci s ohledem na vše shora uvedené nejedná.

17. Konečně uvádí-li dovolatelka, že „hmotněprávní otázka týkající se ochrany její osobnosti má být dovolacím soudem vyřešena jinak, než jak byla zhodnocena soudem odvolacím“, zcela se míjí s dikcí § 237 o. s. ř., neboť poslední ze zde uvedených kritérií, tedy že dovolacím soudem vyřešená právní otázka má být posouzena jinak, přichází do úvahy pouze tehdy, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že je namístě změnit svou dosavadní judikaturu.

18. Namítá-li pak dovolatelka, že odvolací soud neprovedl dokazování k jejím výrokům ohledně toho, že se v Kyjevě nic neděje a že je ČT napojena na miliardáře S., které označil za dezinformace, jde o námitku vady řízení, ke které však lze podle § 242 odst. 3 o. s. ř. v dovolacím řízení přihlídnout pouze tehdy, je-li dovolání přípustné (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2018, sp. zn. 23 Cdo 3146/2018, a ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. 28 Cdo 1430/2018, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 3717/16), což není tento případ. Lze doplnit, že závěr o dezinformačním charakteru tvrzení žalobkyně o ovlivnění České televize se opírá o názor odborníka uvedený v Článku a skutečnost, že v rozhodné době probíhala na Ukrajině (včetně Kyjeva) válka zahájená ze strany Ruska, byla veřejně (celosvětově) známou skutečností, kterou není třeba prokazovat.

19. Přípustnost dovolání proti výroku o náhradě nákladů řízení je pak vyloučena ustanovením § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

20. Z těchto důvodů Nejvyšší soud dovolání žalobkyně podle § 243c odst. 1 o. s. ř. jako nepřípustné odmítl.

21. Nákladový výrok netřeba odůvodňovat (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Nesplní-li povinná dobrovolně, co jí ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněná podat návrh na jeho soudní výkon (exekuci).

V Brně dne 4. 3. 2026

Tichá
senátu

JUDr. Hana
předsedkyně